

SVENSKA
FRÖBELFÖRBUNDET
1918 — 1938

Kom, låt oss leva för våra barn!

FRÖBEL

SVENSKA
FRÖBELFÖRBUNDET
1918 — 1938

Av

MARIA MOBERG OCH STINA SANDELS

SVENSKA FRÖBELFÖRBUNDETS
STYRELSE 1938

NORRKÖPING 1938
NORRKÖPINGS TIDNINGARS AKTIEBOLAG

Disa Beijer.

Agnes Kleberg.
Vice ordf.

Ida Sjögren.
Kassaförvaltare.

Stina Sandels.
Suppl.
Förbundets sekreterare.

Gunvor Gustafsson.

Dagmar Dahlberg.

Ellen Moberg.
Ordf.

Ester Johansson.

Greta Hjelmblad.
Suppl.

Maria Moberg.
Suppl.
Ansvarig utgivare av tidskriften.

Elin Kärrberg.
Suppl.

Anna Holmberg.

Gunnel Landberg.
f. Hammar skjöld.

Naimi Lindegren.
Suppl.

Ruth Frykholm. †
Förbundets sekreterare
1930—1935.

Ledamöter 1920—1933

Anna Höglin.
Margareta Strokirk.

Svenska Fröbelförbundets styrelse 1938.

BEIJER, DISA, Stockholm	invalid	1918
DAHLBERG, DAGMAR, Stockholm	„	1930
GUSTAFSSON, GUNVOR, Stockholm ...	„	1936
HJELMBLAD, GRETA, suppl., Älsten	„	1925
HOLMBERG, ANNA, Norrköping	„	1930
JEPPSSON, AGDA, Malmö	„	1933
JOHANSSON, ESTER, Göteborg	„	1920
KLEBERG, AGNES, vice ordf., Hjorthagen	„	1923
KÄRRBERG, ELIN, suppl., Domnarvet	„	1918
LANDBERG, GUNNEL, Uppsala	„	1927
LINDEGREN, NAIMI, suppl., Göteborg ..	„	1933
MOBERG, ELLEN, ordförande, Norrköping	„	1918
MOBERG, MARIA, suppl., Norrköping ...	„	1918
SANDELS, STINA, sekreterare, Mariestad	„	1936
SJÖGREN, IDA, kassaförvaltare, Norrköping	„	1920

Svenska Fröbelförbundets styrelse 1918

Anna Eklund.

Ellen Moberg.
Vice ordf.

Maria Kjellmark.

Disa Beijer.

Fru Anna Warburg.
Fröbelförbundets första ordförande.

Agnes Petersson.

Anna Stina Pripp.
Tidskriftens första redaktör.

Signe Åkermark.
Suppl.

Maria Moberg.
Suppl.

Elin Kärrberg.
Suppl.

Tidsläget vid Svenska Fröbelförbundets bildande.

Den första början.

Det var i november 1917. Världskrigets fiasor vilade över Europa, och fastän vi, lyckliga Sverige, fingo behålla vår neutralitet okränkta, levde vi ändå mitt uppe i händelserna. Vårt svenska Röda Kors gjorde såsom alltid sin beredvilliga tjänst och bistod vid flyktingstågen, som förde sårade, lemlästade och lidande krigsoffer genom vårt land från Skåne upp till Finlands gränser. Ingen kunde gå oberörd av det hemska som skedde. Nöden, livsmedelsbristen, bränslebristen fingo även vi känna av, och köer av husmödrar såg man utanför butikerna, väntande att få ut sin knappt tillmätta ranson av det nödvändigaste för sig och familjen därhemma. Bepispning för småbarn anordnades för första gången, och barnträdgårdarna bistodo med att ge anvisning på många behövande. Man kände sig mer än förr ansvarig för vad som skedde i världen och man ville framför allt söka rädda de uppväxande små från att alltför mycket taga skada kroppsligen och andligen av den fruktansvärda nöd, som en stackars mänsklighet tillfogat sig själv.

På samma sätt kände man behov av sammanhållning, såsom vänner bruka göra det i nödens tider, behov att mötas till stöd och uppmuntran men framför allt till vidare utveckling av den stora sak, vi gjort till vår, småbarnsfostran genom barnträdgårdar såsom hjälp för hemmen. Ett försök till sammanslutning hade redan gjorts år 1906 i Stockholm på initiativ av fröken Anna Eklund, som, utbildad vid Pestalozzi-Fröbelhaus i Berlin, år 1896 börjat den första kindergården i Sverige. En Fröbelförening bildades nämnda år och utgav

en tidskrift, Kindergarten, som utkom med sju nummer. Men den förenings varaktighet blev kort, och tidskriften upphörde efter ett år.

1918 fanns i vårt land, förutom i Stockholm, 3 utbildningsanstalter, i Norrköping, Örebro och Uppsala. Föreståndarinnorna vid dessa hade fått sina första impulser under en kort, alltför kort, utbildningstid vid en av ovannämnda privata kindergarten anordnad utbildningskurs i Stockholm. Före världskrigets utbrott sökte man genom studieresor till andra länder, företrädesvis Tyskland, att få en komplettering till sin förut erhållna utbildning, så mycket mera nödvändig för den utbildning av elever, som på här nämnda orter upptagits i samband med barnträdgårdsverksamheten. Men var och en arbetade mer eller mindre isolerat på sin ort, man var upptagen helt och fullt av sitt, även om tillfälliga sammanträffanden förekommo. Behovet av samarbete blev så alltmera kännbart, och därtill blev det för föreståndarinnorna vid Fröbelinstitutet i Norrköping ett önskemål att skapa en föreningslänk mellan de många f. d. elever, som nu arbetade i huvudstaden såväl som i landsorten mer eller mindre isolerade. Det var undantag, att någon på den tiden insåg, att barnträdgården var ett arbete liksom vilket annat arbete som helst — och att det var en pedagogisk verksamhet, det förstodo inte många i vårt land.

Så gick det till, att fröken Maria Moberg en afton till Margareta Hushållsskola i Stockholm inbjöd alla i huvudstaden befintliga f. d. Fröbelinstitutets elever till ett samkväm. Det var ett glatt igenkännande av dem, man inte träffat på många år. Men till detta samkväm inbjöds också en f. d. barnträdgårdsledarinna, då gift och egentligen bosatt i Hamburg, men som under krigsåren med sin familj befann sig i sin födelsestad, Stockholm. Det var fru Anna Warburg. Hon hade i unga år samlat fattiga små barn på Stockholms gator till sitt hem, lekt och sysselsatt sig med dem och därtill gått såsom frivillig hjälp i barnkrubborna för att göra livet litet ljusare och rikare för de små. Sin utbildning hade hon fått vid Fröbelseminariet i Hamburg. Dessutom hade fru Warburg år 1904, då helt ung, hållit ett föredrag i Grängesberg, vilket väckte intresset för barnträdgården till den grad, att bruksledningen beslöt upprätta en sådan för sin arbetarebefolkning, vilken barnträdgård ännu i dag fortlever. Till Norrköping vände sig fru Warburg och fick därifrån dess vid därvarande barnträdgård enda utbildade elev, som antogs såsom föreståndarinna för Grängesbergs barnträdgård. — Men låt oss återgå till mötet vid Margareta Hushållsskola! Resultatet av detta möte blev, att en kommitté tillsattes

med fru Warburg i spetsen. Den skulle undersöka möjligheterna för en sammanslutning mellan för småbarnsfostran intresserade samt eventuellt inbjuda till ett konstituerande sammanträde snarast möjligt.

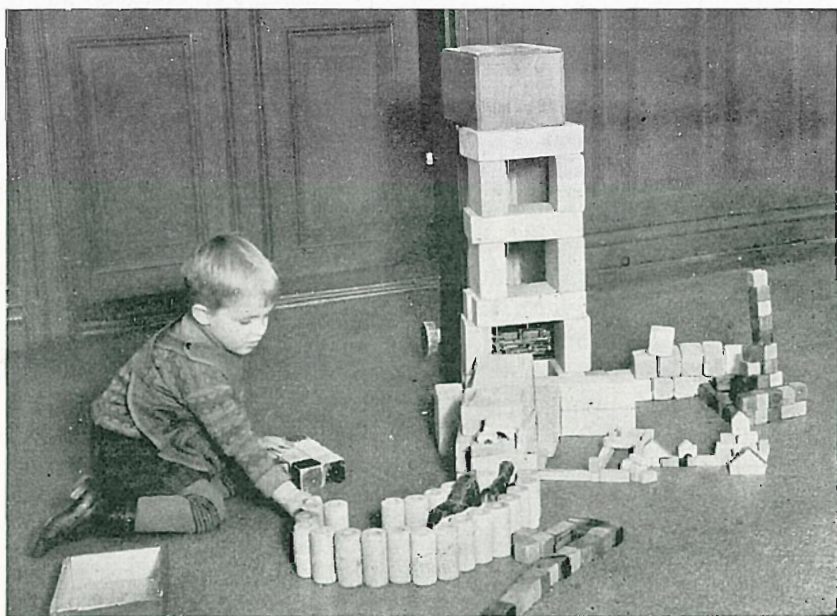
Fram i mars hade man nått så långt, att kallelsebrev utfärdades, glädjande nog med gott resultat. Det var tydligt, att tiden var mogen. Tisdagen den 2 april 1918 samlades sålunda i fru Warburgs hem vid Engelbrektsgränd ett 60-tal barnträdgårdsledarinnor och andra för Frøbels uppfostringsprinciper intresserade personer. Bland de närvarande märktes föreståndarinnorna för samtliga barnträdgårdsseminarier, fröknarna Anna Eklund och Signe Åkermark för Fröbelseminariet i Stockholm, fröknarna Ellen och Maria Moberg för Fröbelinstitutet i Norrköping, fröken Maria Kjellmark för Örebro Fröbelseminarium och fru Agnes Petersson för utbildningskursen för kindergartentlärarinnor vid Uppsala Enskilda läroverk. Förslag om bildande av en förening, benämnd Svenska Fröbelförbundet framlades av fru Warburg och antogs enhälligt.

Att intresset för det nya förbundet var stort var inte svårt att se; man kände att här var mycken god vilja, energi och arbetslust samlad, och alla uttalade sin glädje över att man nu kunnat taga detta steg. Med iver studerades även den av fru Warburg ordnade litteraturen. Följande dags förmiddag gjordes besök vid barnkrubbor och barnträdgårdar och på eftermiddagen samlades man ånyo, denna gång å Konstnärsklubbens lokal. Fru Warburg höll då ett föredrag om "Barnkrubban och barnträdgården" och fröken Ellen Moberg talade om "Vilka möjligheter barnträdgården har att stödja barnens moraliska fostran". Därefter framlades förslag till stadgar, vilka i huvudsak antogs, och vars första paragraf var av följande lydelse: "Fröbelförbundet har till uppgift att verka för en sund utveckling av de frøbelska barnträdgårdarna i vårt land och i övrigt att väcka intresse och förståelse för de frøbelska principerna och deras tillämpning vid barnuppfostran i allmänhet." Till styrelsemedlemmar valdes fru Anna Warburg, ordf., fröken Ellen Moberg, v. ordf., fröken Anna Eklund, fröken Maria Kjellmark, fru Agnes Petersson, fröken Betty Hirsch, barnträdgårdsledarinnorna Disa Beijer och Anna Stina Pripp samt till suppleanter fröken Maria Moberg och fröken Signe Åkermark samt barnträdgårdsledarinnan Elin Kärrberg.

Ännu ett betydelsefullt beslut fattades vid detta första möte, nämligen utgivandet av en tidskrift. För dess startande hade förbundet erhållit en gåva av "okänd givare" på 500 kronor. Till redaktionssekreterare antogs fröken Anna Stina Pripp, men att vi i första hand

hade förbundets ordförande att tacka för att tidskriften kom i gång, därom är nu ingen tvekan, liksom att de första numren så gott som helt och hållet utgingo ur hennes hand. Det intresse, som fru Warburg både i ord och handling från början och allt fortfarande, ehuru bosatt i annat land, visat både tidskriften och förbundets verksamhet i övrigt, har för dem som senare fått övertaga ansvaret varit till ovärderlig hjälp. Vidare beslöt mötet att bilda en stockholmsförening av Svenska Fröbelförbundet, och till dess ordförande utsågs fröken Signe Åkermark.

Slutligen må citeras de ord, varmed förbundets första sekreterare i tidskriften avslutade sin skildring från detta förbundets första möte: "Mycket kommer att krävas av vår nya förening och mycket kan den utträtta, om vi alla, var och en i sin stad och efter sina krafter, arbeta för densamma. Vi måste minnas, att vi bära ansvar inför hela mänskligheten, ty på vårt arbete beror icke så litet, vilken ställning det uppväxande släktet en gång skall intaga i striden mellan gott och ont. Väl den som vet sin plats! Svenska Fröbelförbundet vill hjälpa oss och hand i hand skola vi arbeta samman för barnen, och vi äro övertygade om, att där envar går till sin gärning med kärlek till allt levande och med tro på kärlekens seger, där är framgången given."

En liten byggmästare.